

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448, Drukarni 520. Redaktor przyjmuje od g. 2—4 pp. Administracja otwarta od g. 9—5, w niedziele i święta od 12—1 pp. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświątecznych.

PRENUMERATA miesięcznie 3 zł., z odnoszeniem i przesyłką pocztową 3 zł. 50 gr., za granicą 7 zł., cena pojedynczego numeru na prowincji 10 gr. **CENA OGŁOSZEŃ:** za wiersz milim. przed tekstem 20 gr., w tekście 40 gr., za tekstem 10 gr. W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25% zagranicą o 50% drożej. Za dostarczenie numeru dowodowego 20 gr. Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkich już przyjętych ogłoszeń od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. Ogłoszenia cyfrowe, tabele oraz fantazyjne o 25% drożej. Konto czekowe w P. K. O. № 80187.

WYTWORNY „POLONIA”
Mickiewicza 22.

Ku uroczoniu pięćdziesiąt lat o wolność i niepodległość Narodu Polskiego podczas najazdu hord bolszewickich na Polskę w roku 1920 dziś wyświetlamy.

Nowe arcydzieło filmowe

CUD NAD WISŁĄ

z **JADWIGĄ SMOSARSKĄ**

Zapisujcie się na członków Czerwonego Krzyża.

Amelja z Pereświat Sołtanów JENTYSOWA

po długich i ciężkich cierpieniach zmarła dn. 15. VII b. m. Nabożeństwo żałobne odbędzie się dn. 17. VII o godz. 9 ej rano w kościele Św. Józefa. Ekspozycja z kościoła Św. Józefa na omentarz Ressa tegoż dnia o 5 pp. © czem zawiadamiają Krewnych, Przyjaciół i Znajomych **Córki i synowie.**

Wyjazd premiera Grabskiego.

Premier Grabski miał pierwotnie zamiar wyjechać 14 b. m. na wypoczynek. Przełaganiem się obrad sejmiku odwleka jego wyjazd, zaraz po zamknięciu obrad sejmiku premier wyjedzie do Kryni. Dnia 26 b. m. wyjeżdża na wypoczynek komisarz oszczędnościowy wojewoda Morkalewski.

Stosunki z Persją.

Dnia 6 b. m. Charge d'affaires w Teheranie p. Stanisław Hempel złożył na ręce perskiego ministra spraw zagranicznych swój list wprowadzający. W ten sposób wznowione zostały stosunki dyplomatyczne z Persją, z którą Polska przedrazbiorowa utrzymywała żywy kontakt.

Z Sejm u.

WARSZAWA, 16. VII. (Pat.). — 286 posiedzenie Sejmu z dnia 16 lipca 1925 r. Pos. Puchalski (ChD) referował projekt noweli do ustawy o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Nowela ta uwzględnia także pracowników umysłowych zarabiających do 500 złotych, a zatrudnionych w zakładach, w których pracuje więcej niż 5-ciu robotników. Składka wynosi 2 1/2%, przy czym najwyższa norma zarobku wynosi 8 złotych dziennie. Składka ta dzieli się w ten sposób, że pracownicy umysłowi pracą 1/2 a zakłady 1/2, skarb państwa natomiast nie nie dopłaca. W głosowaniu Izba odrzuciła wszystkie poprawki mniejszości prócz poprawki pos. ks. Stęczyńskiego (Z. L. N.), aby dodać przepis według którego wszelkie wydatki ponosi również skarb. Doraźnie pomoce dla pracowników umysłowych ma być traktowana jako pożyczka, udzielana funduszowi bezrobocia. Ustawę przyjęto w drugim czytaniu. Na-

stępnie Izba przyjęła w drugim i trzecim czytaniu projekt noweli do ustawy o monopolu tytoniowym. Następnie przyjęto w trzecim czytaniu projekt ustawy o wstrzymaniu wykonania kar za przestępstwa leżące w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie. Pos. Putek (Wyzw.) referował nowelę do ustawy o policji państwowej. Dotąd czterech kosztów utrzymania policji obciążała samorząd. Podczas rozpraw budżetowych zwyciężyła zasada, że koszt utrzymania policji powinien obciążać wyłącznie państwo. Obecnie chodzi o uchwalenie ustawy o policji w tym duchu. Wice-minister skarbu Markowski zauważył, że samorządy wszędzie mają obowiązek przyczynić się do utrzymania policji. Udział ich nie powinien być tak wielki jak dotąd, lecz całkowicie nie powinien być zniesiony. Nowelę w drugim i trzecim czytaniu przyjęto.

Urlopy wojskowe dla akademików.

WARSZAWA, 16. VII. (Pat.). Gabinet ministra spraw wojskowych komunikuje: Naczelny Komitet Akademicki w Warszawie zwrócił się do ministra spraw wojskowych o dalsze ulgi w służbie wojskowej akademików roczników 1898 — 1899, którym wygasły już odroczenia ustawowe, a którym powołanie do wojska uniemożliwiłoby ukończenie w tym roku studiów w uczelniach wyższych. Uwzględniając patriotyczny odruch młodzieży akademickiej, ujawniony w okresie wojny o niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej, p. min. spraw wojskowych postanowił udzielić urlopu wojsko-

wego na 1 rok tym akademikom poborowym, którym do ukończenia wyższego zakładu naukowego brak roku, a którzy: a) służyli w czasie wojny ochotniczo najmniej 4 miesiące lub b) służyli już w poborze co najmniej 1 rok. Ponadto urlopowanie na 1 rok detyżów takich akademików poborowych, którzy są reemigrantami i wskutek zawieruchy wojennej, ani nie mogli wziąć udziału bezpośrednio w wojnie, ani nie byli w możności z powyższego powodu ukończyć swych studiów, a którym pozostaje 1 rok do końca studiów.

Sytuacja gospodarcza Niemiec.

BERLIN, (A. T. E.) 16. VII. Z powodu ustawy o cłach ochronnych w parlamencie i ogólnej ciężkiej sytuacji, doszło do poważnych konfliktów pomiędzy pracodawcami i robotnikami. Oczekiwana fala drożyzny wywołuje automatycznie klęskę kredytów, które mogą wywołać poważną katastrofę ekonomiczną. Odnosi się to także do przemysłu węglowego. Wzrosła w Kopalni Fenias w zagłębku Ruhry, należącej do koncernu Stinnesa, wypowiedziano pracę 1700 robotnikom. Wogóle

oczekiwane jest zwolnienie 100,000 robotników. W przemyśle włókienniczym do tej pory wydalone 30,000 sztuk, tego że przemysł włókienniczy szczególnie na niemieckim Górnym Śląsku znajduje się w groźnej sytuacji finansowej. Stan ten zmusił związki zawodowe do obrad nad sytuacją. Związki zawodowe domagają się od rządu nowych decyzji, a przede wszystkim powstrzymania projektu celi ochronnych, który może wywołać dalszą drożyznę.

Sensacyjna mowa Frunzego.

BERLIN, (A. T. E.) 16. VII. „Lokal Anzeiger” podaje sensacyjną wyjątki z mowy wygłoszonej przez Frunzego, komisarza ludowego spraw wojskowych do żołnierzy czerwonej armii w Moskwie. Miedzy in. Frunze powiedział: „Przymierzcie lwa rosyjskiego ze smokiem chińskim jest w stanie po-

ruszyć cały świat. Szykuje się do nieoczekiwanych wypadków. Winniśmy być uzbrojeni, by móc przeciwstawić się Anglii. Światy łączą z Chinami traktaty polityczne, przeto nie możemy pozostać w bezczynności, kiedy Anglia układa się z Japonią w kwestii podziału Chin.

Zamieszki w Chinach.

PEKIN, 16. VII. (Pat.) Przybyli tu lotnicy sowieccy, powitani przez Karachana oraz przedstawicieli rządu chińskiego.

PEKIN, 16. VII. (Pat.) Wojna cywilna wybuchła ponownie w prowincji Sze-szan. Gen. Tank-Sen zaatakował innych generałów około Szun-King. Wojska Hananu wtargnęły na teren Szan-Hi i ma-

szerują obecnie na Czing-Wa.

LONDYN, 16. VII. — Na posiedzeniu Izby gmin oświadczył minister wojny, że otrzymał informacje, według których w armii chińskiej zatrudnionych jest 10-ciu chemików niemieckich sprowadzających gazów trujących. Również rzeczoznawcy rosyjscy czynni są w armii chińskiej.

Wojna w Marokko.

PARYŻ, 15. VII. General Noutlin, który wczoraj miał z Poinlewe dłuższą konferencję wyjeżdża w piątek okrętem do Marokko, razem z dywizją marokańską, która dotychczas stacjonowała w Nad-

renji. Z Fesu donoszą, że Abd-El-Krim koncentruje swoje wojska w kierunku na Fes w celach ofensywy. W strefie Bab-Taza dotarły placówki Abd-El-Krima o dwadzieścia kilometrów od Arba

de Iza, jednakże dzięki energicznej akcji udało się je odeprzeć. Dowódca tego odcinka frontu z powodu porażki został przez Abd-El-Krima uwięziony. Francuskie kolarstwo wojskowe pokładają nadzieję na tym sukcesie co do opanowania sytuacji. Droga Ainsich-Soukelaiba jest zagrożona przez patrole nieprzyjacielskie. Posterunek Ainmaten jest w centrum natarcia Abd-El-Krima.

LONDYN, 15. VII. Chamberlain

Oświadczenie Chamberlaina

LONDYN, 15-go lipca. (P.A.T.) — Odpowiadając na zadane pytanie, Chamberlain oświadczył, że rząd brytyjski porozumiał się z rządem innych państw w sprawie udzielenia odpowiedzi rządowi chińskiemu. W toku narad otrzymane pewne propozycje od rządu Stanów Zjednoczonych oraz od innych rządów co do stanowiska, jakie w tej sprawie należałoby zająć. Propozycje te są obecnie przedmiotem rozważań.

Minister był zapytany następnie, czy rząd angielski uczynił rządowi francuskiemu propozycję co do wspólnej akcji przeciwko komunistom. Na pytanie te Chamberlain odpowiedział, że w sprawie takiej akcji rząd nie podejmował żadnej inicjatywy, ani

oświadczył, że Hiszpania i Francja życzą sobie, aby angielskie siły morskie wzięły udział w strzelaniu wyborczych marekańskich przeciw kontrabandzie broni, oraz aby angielskie wojska wyładowały dla ochrony Tangeru. Rząd angielski oświadcza, że umowy dotrzyma, lecz nie będzie działał poza neutralnymi wodami, również nie wyśle oddziałów wojsk, gdyż to spowodowałoby ataki na miasto Tanger.

też nie był zaproszony do współdziału w tym kierunku. W sprawie wspólnego frontu przeciwko komunistom nie wymieniono z rządem francuskim żadnej korespondencji i dlatego minister dziwi się, że mogły powstać tego rodzaju pogłoski.

W dalszym ciągu zapytano Chamberlaina, czy wiadomo mu jest, że militaryści chińscy zwrócili się do chemików niemieckich z propozycją fabrykacji gazów trujących na cele ruszu wojennego w Chinach, oraz czy wiadomo mu jest, że w wypracowaniu planów strategicznych biorą udział eskadry rosyjskie? Na zapytanie to odpowiedział minister potakująco.

Wiadomości telegraficzne.

Z kongresu komunistycznego w Berlinie

BERLIN, A. T. E. 16. VII. Podczas drugiego dnia obrad kongresu komunistycznego obecnych było już bardzo niewiele uczestników. Na kongresie tym najliczniej reprezentowaną była młodzież, która przemawiała najgoręcej. Charakterystycznym dla metod agitacyjnych komunistów, było to, że przemawiającymi delegatami na kongresie były dzieci 12 i 10 letnie. Dziećmi te składały deklaracje pełne uznania dla działalności partii komunistycznej, co wśród zebranych komunistów wywoływało żywe sadolewale.

Kongres sjonistów w Wiedniu.

WIEDEN, 16. VII. W sierpniu odbędzie się tutaj kongres sjonistyczny. Spodziewany jest przyjazd 70,000 żydów. W związku z tem organizacja hackenkreuzlerowska swolaty na 14 — 16 sierpnia swój zjazd i projektują zorganizować antyżydowskie demonstracje. Żydzi uzyskali i opublikowali zapewnienia kancлера Ramecka i prezesa policji Schobera, że rząd nie dopuści do zakłócenia porządku.

Zatarg o Huss.

PRAGA, 15. VII. (Pat.). Czeskie Biuro prasowe donosi, że w sprawie zatargu z Watykanem socjaliści czechosłowaccy zgodzili się na wytyczne, które zaproponował dr. Banez i prezes ministrów Svehla. Natomiast inne partie koalicyjne nie mogły przeferować swych postulatów, dotyczących tego zatargu, wobec czego minister Stribny podał się do dymisji. Czy pedanie się do dymisji Stribnego oznacza faktycznie jego ustąpienie, jeszcze nie wiadomo.

Rokowania polsko-niemieckie.

BERLIN, 15. VII. (Pat.). — Prezes polskiej delegacji handlowej, dr. Prądzyński, wyjechał dziś do Warszawy, celem porozumienia się z rządem.

Strajk w Berlinie.

BERLIN, 15. VII. (Pat.). — Większość robotników gazowni i zakładów wodociagowych w Berlinie oświadczyła się za strajkiem. Wobec tego wybrano komitet strajkowy, który zdecydował o formie strajku.

Falszywy następa tronu.

BERLIN, 15. VII. (ATE). — Przybył tu pewien osobak z Madrytu, który podawał się za następcę tronu państwa kurdyjskiego.

Zatrzymał się on w pierwszorzędnym hotelu i był wszędzie przyjmowany z wielkimi honorami.

Na przyjęciach ukazywał się obypany orderami.

Domniemany następa tronu udał się do jednej z podmiejskich restauracji i po obfitej libacji odmówił zapłacenia rachunku.

Właściciel restauracji, nie bacząc na jego wysokie dostojęstwo, zawiadomił o tem policję i kazał go aresztować.

Po bliższym zbadaniu okazało się, że jest to hochstapler poszukiwany przez władze hiszpańskie, francuskie i włoskie.

Ludobójcy bolszewicy.

MOSKWA, 16. VII. (Pat.). W gubernialnym sądzie irkuckim, zakończył się głosny proces 26 bandytów, którzy napadali na osobowe pociągi. Jeden z bandytów Michajłow, zabił drugiego bandytę Okina, poczem zjadł jego serce i wątrobę. 18 bandytów zostało skazanych na śmierć przez rozstrzelanie.

Niesnaski w łonie gabinetu niemieckiego.

BERLIN, „Berliner Tageblatt” podał sensacyjną szczegółową i silnych faktach w łonie gabinetu.

Według informacji tego dziennika na wczorajszym posiedzeniu gabinetu miało dojść do bardzo ostrej wymiany zdań pomiędzy ministrem Spraw Zagranicznych Stresemannem i niemieckim narodowym ministrem Spraw Wewnętrznych dr. Scielem. Wszelkie próby pojednania, czynione ze strony kancлера, ministra Obrony Krajowej i Ministra Pracy spęły na niczym.

Życie ekonomiczne.

G I E E D A.

WARSZAWA, 16. VII. (Pat.). — Dolar 5,18 i pół — 5,20 — 5,17, Holandia 209,00 — 209,50 — 208,50, Londyn 25,38 — 25,39 — 25,27, Nowy Jork 1 Par 24,68 1/2 — 24,70 — 24,57, Praga 15,44 1/2 — 15,48 15,41, Sawajcaria 101,16 — 101,42 — 100,91, Wiedeń 78,28 1/2 — 78,47 — 78,10, Włochy 19,87 1/2 — 19,42 — 19,38, 5% -owa pożyczka konwersyjna 48,50; 8% -wa 72,50 — 78; dolarowa 88,00 (882,58), kolejowa 90 — 85 — 90, 4 1/2 % listy zastawne ziem. przedwojenne 28,70 — 28,25 — 28,80, 5% -owe warzawskie przedwojenne 20,20 — 20,65 — 20,80, 4 1/2 % 16,75 — 16,50.

Prywatna Lecznica Chirurgiczna

D-ra T. Dembowskiego

Wilno, Mała Pohulanka 9.
Przyjęcie chorych od 10—12 i 4—5

Szanować złoty!

Złoty to więcej niż cztery liry włoskie
Złoty to prawie cztery franki franc.
Złoty to nie „złotówka”! To półtuzciej „złotówki”!

Telefonem z Warszawy.

Głosowanie nad ustawą o wykonaniu reformy rolnej.

Sprawa reformy rolnej nie przestaje interesować klubów sejmowych.

Sprawa ta weszła obecnie na tory zakulisowych targów między stronnictwami, najbardziej zainteresowanymi w kierunku reformy rolnej.

We czwartek rano toczyły się w dalszym ciągu portrakacje z Ukraincami i Białorusinami lecz do porozumienia nie doszło. Dlatego prawdopodobnie marszałek Rataj zaprosił na poufną konferencję posłów: Głabińskiego i Staniszkisa (Z. L. N.), Witosa i Osieniego (Piast), Czaplińskiego i Bitnera (Ch. D.) oraz Moraczewskiego (P.P.S.). Obrady były poufne.

W piątek, jak się zachowają Ukraińcy nie wiadomo. Prawdopodobnie podniesą obstrukcję.

Marszałek liczy, że załatwi w ciągu piątku i soboty tę kwestję, ale jeszcze wątpliwe, ponieważ do trzeciego czytania zgłoszone 400 poprawek.

Stanowisko Związku Ludowo-Narodowego w sprawie reformy rolnej.

„Gazeta Warszawska” píše: stanowisko Związku Ludowo-Narodowego jest jasne i konsekwentne. Jest ona za przeprowadzeniem reformy rolnej ze względów gospodarczych, społecznych i politycznych, lecz żąda zachowania przytem zasad, któreby do minimum sprowadziły wstrząśnienie gospodarcze, które reforma spowodować musi.

Nie może ulegać wątpliwości, że dla wysokości produkcji i dla normalnego rozwoju stosunków gospodarczych, reforma zawiera w sobie pewne niebezpieczeństwo. Interes produkcji wcale nie jest w tym wypadku rzeczą decydującą. Są obok tego względy społeczne i polityczne, które przezwyciężają szale na korzyść reformy. Jest błędem mniemanie, iż życie państwa może się odbywać równo i bez wszelkich wstrząśnięć.

W przełomowych okresach dzisiejszych muszą się dokonywać zmiany na dresz szybkość, o ile zmiany te już dejrzały i życie domaga się ich przeprowadzenia. Układ społeczny w Polsce musi być zmieniony. Żyjemy w okresie wehrodenia w życie publicznej warstwy wieslańskiej, a zajęcie przez nią w życiu społecznym i politycznym Polski należnego jej miejsca jest dziś rzeczą pierwszorzędną wagi, faktem, decydującym o przyszłości naszego państwa. Byłoby niewłaściwym żądać by warstwa ta zjawiała się odrazu na powierzchni życia publicznego w pełni dojrzałości politycznej i stałym zasobem doświadczenia dziesiętowego. Dlatego to jest sprawą niezwykle ważną, by inne warstwy, oraz kierownicy życia państwowego zajęli wobec nowej warstwy takie stanowisko, by we właściwy sposób na jej psychikę oddziaływać.

Najważniejszą zaś jest to, że te żywioły wśród wieslańskich, które mają głębsze nuzenia narodowe i które posiadają silny instynkt państwowy spotkały się z pełnem bez żadnych zastrzeżeń współdziałaniem innych warstw, a zwłaszcza współdziałaniem polskiej inteligencji narodowej. Od tego jak się to współdziałanie ułoży zależy, najbliższa przyszłość polityczna kraju.

Ziemiaństwo samo likwiduje swą rolę polityczną w Polsce, stąd płyną konsekwencje które mogą być dla jednostek przykre, a dla równowagi społecznej i gospodarczej chwilowo niepomysłne, lecz które mimo to są konieczne i nieuniknione.

Kierując się powyższymi motywami oświadcza się Związek Ludowo-Narodowy za przeprowadzeniem reformy rolnej, a swoje stanowisko w stosunku do całości omawianego obecnie w sejmie projektu uzależnia od wprowadzenia do niego, względnie od utrzymania w nim pewnych punktów zasadniczych.

Ważnym momentem dla Związku Ludowo-Narodowego jest utrzymanie w ustawie artykułów gwarantujących swobodę parcelacji i wzniesienia ze względu na racjonalną kolonizację wewnętrzną, przenoszenia ludności z części gęściej zaludnionych do mniej zaludnionych, oraz utrzymania polskiego stanu posiadania. Trudno uznać za objaw zdrowy i za postępowanie celowe godzenie się na ustępstwa wobec różnych grup pod presją i groźbą obstrukcji.

Nieważy to bowiem podstawy życia parlamentarnego. Konferencje między pewnymi stronnictwami a przedstawicielami Rusinów i Białorusinów przy udziale części prezydium sejmiku są faktem nowym w przebiegu sprawy reformy rolnej w sejmie. Nie mogą one pozostać bez wpływu na zachowanie się Związku Ludowo-Narodowego.

Zamknięcie sesji ciał ustawodawczych.

Sprawa zamknięcia sesji jest żywo komentowana w kołach parlamentarnych. Marszałek Rataj należy do przeciwników zamykania sesji. Istotnie też dotąd mamy ciągle jeszcze pierwszy okres, pomimo iż sejm obraduje już 8 lata.

Natomiast marszałek Trampczyński należy do zwolenników zamknięcia sesji senatu i dąży do tego, by bez względu na to, co uczyni sejm, sesję senatu zamknąć. Dotąd zawsze senat zastawiał się do sejmiku, obecnie zaś ma zamiar postąpić odmiennie.

W kołach parlamentarnych zastanawiano się, czy jest to dopuszczalne ustawowo, okazało się, iż niema żadnych prawnych podstaw, by senat uzależniał się pod tym względem od sejmiku. Zresztą decyzja ostateczna nastąpi we wtorek.

